

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravišstvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 11. junija 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 68.

Obvezne zdravniške preiskave vajencev.

Na predstavko, ki jo je poslala Zbornica za TOI velikemu županu mariborske oblasti* v zmislu sklepa zadnje plenarne seje, je izdal veliki župan dne 31. maja 1929 podrejenim obrtnim oblastvom okrožnico naslednje vsebine:

»Pravila obstoječih obrtnih in trgovskih združenj organizacij skoro brez izjeme obsegajo določbo, da se smejo v vajeniški uk sprejemati le take osebe, ki nimajo nobenih obratovanj ovirajočih telesnih napak, niso okužene z ostudnimi in nalezljivimi boleznimi ter so tudi sposobne za izvrševanje obrta.

Znano mi je, da v praksi izvajajo doslej to določbo le redke združne organizacije v toliko, da zahtevajo povodom sklepanja pismenih učenih pogodb predložitev zdravniškega izprijčevala.

Navedena določba zasleduje hvalevredni smoter:

a) da se deca ne zaposluje pri takih delih, ki bi bila škodljiva njenemu fizičnemu ali moralnemu zdravju in ki so lahko povod za takojšnjo ukinitve učnega razmerja v smislu § 101 lit. 2/a o. r.;

b) da se mladini v slučajih prenaplne izbire poklica že takoj v začetku in brez posebne materijalne škode ali izgube časa nudi prilika spremembe v zaposlitvi;

c) da se prepreči širjenje nalezljivih bolezni.

Zaradi tega odrejam na podlagi §§ 110, 114 a 1, 3 in 126 o. r.:

1. V obrtni uk se smejo v bodoče sprejemati le take osebe, ki z zdravniškim izprijčevalom dokažejo, da so za detični obrt telesno in duševno sposobne in ne bolehajo na kaki ostudni ali nalezljivi bolezni.

2. Združne oziroma trgovske organizacije, kojih pravila ne vsebujejo te določbe, morajo ista v tem pogledu izpopolniti in predložiti v potrditev najkasneje do 31. decembra 1929.

3. Zdravniško izprijčevalo se ima deponirati pri pristojni obrtni zadrugi oziroma trgovskem gremiju kot priloga učne pogodbe, predložitev izprijčevala pa posvedočiti v učni pogodbi, a v delavsko knjižico naj zadruga odnosno gremij povodom vajenčeve pri-

* Veliki župan ljubljanske oblasti je izdal tako naredbo že pred meseci.

jave vpiše, da je vajenec zdravniško preiskan. O tem je obvestiti vse obrtnike in trgovce tamkajšnjega področja potom pristojnih zadrug oziroma gremijev z opozoritvijo, da pregreške zoper to odredbo kaznujejo pristojna zadruga oziroma gremijalna načelstva v smislu § 125 o. r. odnosno člena 87. fin. zak. za 1925/26, Ur. list št. 138/39-1925, z denarnimi globami do Din 300.— Zoper zadrugo načelstvo, ki bi preziranje te odredbe v svojem okolišču toleriralo, bo uporabi predpis § 127 a 1., 5. in 6. o. r.

Glasom obvestila Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani z dne 6. februarja 1929, opr. št. 879/1-29, vršijo zdravniki okrožnega urada vse zdravniške preiskave vajencev brezplačno.

Združne organizacije, ki imajo sedež izven oblasti, se o razpisu obvestijo odtod neposredno. — Veliki župan: dr. Schaubach s. r.

Striktno izvajanje gornjih prepisov je velike važnosti osobito za trgovski naraščaj. Prav mnogokrat izberejo starši za svojega sina trgovski poklic samo radi tega, ker je slabotnega zdravja in šibke konstitucije. Tako vidimo prav med trgovskim naraščajem ljudi, ki ne bodo zbog nezadostnega zdravja v trgovini nikdar uspevali in katerim bi drugi poklic prav gotovo bolje prijal. Tak podmladek je neuporabljiv in je ovira tudi za napredek drugih.

Pričakujemo, da bo gornja okrožnica v izdatni meri pripomogla, da se vrste naraščaja v naši trgovini razčistijo in da dobimo v bodoče samo tak naraščaj, ki bo v stanju izpolniti nelahke naloge, ki jih stavi izvrševanje trgovskega poklica na pomožno osebje. Zdravniki naj bi posvečali posebno pozornost ne samo telesnemu zdravju kandidata, ampak tudi njegovim intelektualnim zmožnostim, ki so za uspevanje vajencev v trgovini, pa tudi za razvoj trgovine same, odlične važnosti. Od striktne in smotrene izvajanja gornjih navodil pričakujemo najboljše uspehe. Zato priporočamo vsem, da se zlasti v začetku za vajeniške preiskave posebno brigajo, da se bo moglo ob sodelovanju vseh odpraviti morebitne nedostatke, ki bi se pokazali pri praktičnem izvajanju te koristne naprave.

Uvoz in osiguranje izvoznih deviz.

Ministrstvo financ, oddelek za računovodstvo in budžet je poslalo Zvezi denarnih in zavarovalnih zavodov v Zagrebu zanimivo okrožnico, ki pojasnjuje deloma še nejasne pojme glede uvoza in zavarovanja deviz, izvirajočih iz izvoza. Okrožnica se glasi:

»Pogosto se dogaja, da izvozniki pri prodaji blaga v inozemstvu, za katero je zavarovati valuto, ne uvozijo ves dobljeni iznos deviz v našo državo, ampak samo zavarovani iznos, z ostankom pa razpolagajo kot s prostimi devizami.

Ravno tako niso redki slučaj, da se devize po izvršeni prodaji blaga ne uvozijo takoj v našo državo in ne izročijo pooblaščenim banki, temveč se te zavirajo, nalagajo na obresti, se z njimi spekulira in šele na to uvozijo.

Taki slučaj, so v jasnem nasprotju z odredbami pravilnika o ureditvi prometa z valutami in devizami, predvsem s členom 19. omenjenega pravilnika. Ministrstvo spričo tega prosi zvezo, da svoje člane — pooblaščenec banke — obvesti, naj opozore svoje komitente — izvoznike pri izdaji overenj o zavarovanju valute na sledeče:

1. S cenovnikom, ki se objavlja, se nikdar ne more določiti prave cene, ki se doseže pri prodaji blaga, temveč so običajno nižje, da ne bi izvozniki imeli težav pri opravljanju. Radi tega so izvozniki dolžni, da ves prejeti znesek za prodano blago uvozijo in prodajo preko pooblaščenec banke tako, kakor je to določeno v členu 19. pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami. Za dokaz, da je uvožen ves prejeti znesek devize, se porablja fakturna knjiga, katero morejo kontrolni organi ministrstva poleg korespondence zahtevati na vpogled.

2. Izvozniki ob izdaji overenja o zavarovanju valute in ob podpisu obveze pismeno izjavijo, da bodo ves prejeti znesek od prodaje blaga v inozemstvo uvozili v našo državo in se pri tem ravnali po predpisih pravilnika.

3. Ako bi se ne glede na jasne odredbe pravilnika, poznejših naredb in tega opazilo, da se v omenjenem pogledu napačno postopa, se bo takim izvoznikom naložila najvišja denarna kazen, predvidena v členu 27. pravilnika in členu 36. finančnega zakona.

Ne ugovarjamo, da je gornja odredba v skladu z določili in intencijami pravilnika o ureditvi prometa z valutami in devizami. Smatramo, pa za svojo dolžnost, opozoriti ministrstvo, da posamezna določila tega pravilnika ne vstrežajo več prilikam, ki so se izza uveljavljanja pravilnika v poslovnih razmerah bistveno izpremenile. V tem pogledu opozarjamo, da naši izvozniki zadevajo pri izvozu blaga na tržiščih na trdo inozemsko konkurenco. Poostrena konkurenca jih je prisilila, da dovoljujejo inozemskim odjemalcem razne ugodnosti, ki obstoje med drugim tudi v tem, da blago kreditirajo na dolge roke, kakor ga kreditira inozemska konkurenca.

Naše blago se poleg tega ne izvažja šele, kadar ima izvoznik kupca, to je v fiksnih kupcijah, temveč tudi v komisijsko prodajo komisijonariem, kjer je reflektantom na ogled. V takih komisijskih kupcijah se blago pogosto ne proda v treh mesecih, marveč se mora deponirati v skladiščih, da se preda, ko dobi komisijonar primerne kupca za primerno ceno. To se pa v kupcijah te vrste redko dogaja pred tremi meseci in, če gre za daljši plačilni rok, poteče večkrat tudi 6 mesecev, predno pride izvoznik do denarja. Na ta način prihaja izvoznik prisiljen v konflikt z določili pravilnika. Da se temu ognje, je našim izvoznikom nemogoče dovoljevati inozemskim odjemalcem daljše plačilne roke za izvoženo blago. Konkurenčni pogoji na inozemskih tržiščih so s tem premaknjeni v škodo naših izvoznikov in v korist inozemske konkurence, ki neovirano po deviznih predpisih dovoljuje svojim odjemalcem daljše plačilne roke. Onemogočen pa je našim izvoznikom tudi izvoz na negotovo prodajo.

Ako se torej govori o tezauriranju deviz in njihovem nalaganju v inozemstvu je treba pred vsem uvaževati, da predpisi o prometu z devizami in valutami vsaj v označenem pogledu ne ustrezajo več dejanskim razmeram in jih je nujno prilagoditi potrebam naše izvozne kupčije, ako se hoče, da se naša trgovska bilanca izboljša, ne pa še bolj poslabša.

To smo spričo očitkov okrožnice smatrali za svojo dolžnost, da v interese naših izvoznikov ugotovimo in obenem opozarjamo na nujno potrebo, da se rok za opravljanje primerno podaljša.

MORSKA SIVA SOL.

Na pritožbe iz Slovenije proti kakovosti morske sive soli je uprava državnih monopolov obvestila Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da se Slovenija ne bo več oskrbovala s to vrsto soli.

LEGITIMACIJE TRGOVSKIH POTNIKOV.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo opozarja vse tvrdke, katerim so bile izdane legitimacije za potnike, da se mora po čl. 10 naredbe o legitimiranju potnikov z dne 27. junija 1928, št. 14.402/III, prestanek potnikove službe takoj javiti zbornici ter ji po možnosti tudi vročiti legitimacijo. Legitimacije, ki so postale neveljavne zbog prestanka službe, je treba po določitih navedene uredbe uradoma odvzeti, če se niso vrstile zbornici obenem s prijavo o prestopu službe. Zato mora vsaka tvrdka nemudoma prijaviti zbornici prestanek

potnikove službe tudi za primer, da ji potnik legitimacije ni vrnil.

ZIVINOREJA V BAČKI.

Izšla je prva tozadevna statistika. Pravi nam, da je v Bački 93.524 konj, 471 oslov, 101 mula, 106.000 glav goveje živine, med njimi 12.500 pod enim letom in 70 bivolv, dalje 254.882 prašičev, med njimi 158.888 pod enim letom, 86.944 ovac, 1.500.000 kuretin, med njimi 1 milijon kokoši, 65.000 rac, 82.000 gosi in 25.000 puranov, dalje 9744 panjev. Na 100 prebivalcev pride 159 konj, 182 glav govede in 417 prašičev.

IZDELOVALCI POHIŠTVA — POZOR!

V številki 129 »Službenih Novin« z dne 4. junija 1929 je izšel oglas za nabavo pohištva kraljevi realni gimnaziji v Sremski Mitrovici. Natančne pogoje naj si vsak interesent ogleda v omenjeni številki »Službenih Novin«. »Službene Novine« so za vpogled na razpolago tudi v Zbornici za TOI.

Končni uspehi ljubljanskega vzorčnega velesejma.

V nedeljo ob 19. uri se je formalno zaključila letošnja pomladanska prireditve našega velikega sejma. Kakor dopoldne je trajalo v vseh prostorih na sejmšču najživahnejše razpoloženje tudi celo popoldne. Kupčevalo se je tik do zaključka in so velesejmski organi žrtvovali mnogo truda za to, da so mogli prepričati množice posetnikov, da je podaljšanje zaključnega termina prepovedano. Rajanje na vselejšnem prostoru je trajalo seveda še pozno v noč.

Ako smo kedaj prej, moremo v prav posebnj meri ob zaključku letošnje prireditve smelo trditi, da je našemu velesejmu zajamčena najuspešnejša bodočnost. Številke o udeležencih, razstavljalcih, posetnikih in posebno o kupčijem efektu zgovorno dokazujejo, kako je naš velesejem napredoval, kako pridobiva stalno na važnosti, kako se stalno širijo njegove gospodarske funkcije, tako da je po-

stal v našem gospodarstvu ne samo močno koristna, ampak tudi nujno potrebna ustanova. S ponosom podčrtavamo to ugotovitev, ker vidimo v napredku in uspehih velesejma najlepše uspehe slovenskega dela, slovenske podjetnosti in organizatorične moči. Ponosni smo na to pomembno gospodarsko ustanovo, zato se tudi iskreno radujemo z onimi, ki so za razvoj velesejma žrtvovali največ truda. Z resničnim zadoščenjem in zadovoljstvom morejo gledati na velike uspehe svojega dela, za katere jim vsi odkritosrečno častitamo. Naše častitke predvsem vzornemu in vztrajnemu predsedniku velesejma industrijalcu gosp. F. Bonaču in celemu upravnemu odboru ter tople častitke agilnemu ravnatelju g. dr. M. Dularju in vsem njegovim marljivim sodelavcem.

Letošnji velesejem je bil tako zaseden in tako bogato založen z najraz-

novrstnejšim blagom kakor še nobeden dosežanjih. Ne samo vsi razstavniki objekti, ampak tudi ves obsežen prostor med paviljoni je bil skoro do zadnjega kotička natrpan z najrazličnejšimi kmetijskimi stroji in napravami, ki so bile večinoma v obratu, z razstavljenimi avtomobili in avtobusi, ki jih ni bilo mogoče spraviti v paviljone in z najrazličnejšim razstavnim blagom, ki se je lahko razstavilo na prostem. Naše mizarstvo, znano po solidnosti in dovršenosti izdelkov ter po zmernih cenah, je letos še v večji meri kakor doslej pokazalo, da je na višku moderne umetnostne obrti. Bogato je bila založena tudi razstava gospodarskih strojev. Naš kmetovalec je imel priliko spoznavati prednost različnih tipov in videti kako delujejo ti stroji v obratu. Bogata je bila tudi razstava industrijskih in obrtnih strojev, zlasti strojev za obdelovanje lesa in pletilnih strojev, dalje avtomobilska razstava, oddelki modnega blaga, modnih potrebščin, radijskih aparatov. Kupci so bili z organizacijo prireditve in izbiri vzorcev zadovoljni. Tudi je bilo veliko povpraševanje po strojih in orodju za opremo mlinov, ključavničarskih in kovaških delavnic, katerih letos žal ni bilo na velesojmu. Veliko zanimanje je vzbudila tudi uspela razstava meščanskih šol Slovenije, Higijska razstava ter razstava perutnine in plemenskih zajcev.

Razstavilo je 734 tvrdk, od teh 215 inozemskih in sicer: Amerika 15, Anglija 4, Avstrija 59, Belgija 10, Brazilija 1, Češkoslovaška 12, Danska 1, Francija 7, Holandska 2, Italija 16, Madjarska 12, Nemčija 71, Švedska 2, Švica 3.

Razstavljalci so bili razdeljeni v 20 glavnih blagovnih skupin. Na pismena in ustna vprašanja o uspehu letošnjega velesoja je uprava velesoja prejela od razstavljalcev sledeče podatke o uspehih:

	Zelo zadovoljni	Zadovoljni	Manj zadovoljni
V odstotkih			
Strojna industrija	52	33	15
Izdelki iz železa in jekla	37	59	4
Ostali kovinski izdelki	31	69	—
Poljedelski stroji in orodje	90	10	—
Avtomobili, bicikli, vozovi itd.	26	46	28
Elektrotehnika in razsvetljava	50	50	—
Kozmetika, farmacevtski in kirurški izdelki	70	20	10
Papirna industrija, kartonaža, pisarn. potrebščine	30	40	30
Pohištvo, stanovanjska oprema	75	25	—
Ostala lesna industrija	60	32	8
Usnje, konfekcija usnja	25	26	49
Tekstilna industrija, konfekc., kožuhovina, perilo	65	20	15
Klobuki, slamniki, košarstvo, vezene, čipke in ščetkarstvo	38	41	21
Lončena roba, majolike, fajans, steklo	35	50	15
Draguljarstvo, fina mehanika, optika, graverji, fotografske potrebščine	60	40	—
Kemična industrija	60	30	10
Industrija živil	80	20	—
Stavbarstvo	65	35	—
Glasba, radio	40	20	40
Razno	75	25	—

53-20 34-55 12-25

Od 734 razstavljalcev je bilo 547 inozemskih in obrtnih podjetij, 187 pa trgovskih.

Razstavljalci so napravili pomembnejše zaključke, porazvrščeni po strokah s sledečimi deželami:

Pletilni stroji, stroji za obdelavo lesa, čevljarški stroji, regulatorji, lokomobile, računski in šivalni stroji: Hrvatska, Bosna, Slavonija, Srbija, Slovenija.

Peči, štedilniki, kotli, tehtnice: Hrvatska, Slavonija, Slovenija.

Pompe, jedilno orodje, cevi in pripadajoče: Hrvatska, Srbija, Slovenija.

Poljedelski stroji: Hrvatska, Bosna, Slovenija, Srbija, Banat.

Avtomobili: Banat, Bačka, Srbija, Slavonija, Hrvatska, Slovenija, Dalmacija.

Vozovi: Slovenija, Južna Srbija.

Elektromotorji, števci, regulatorji, aparati: Srbija, Hrvatska, Bosna, Slovenija.

Kozmetika: Cela Jugoslavija.

Na delo za skupne interese.

Pod gornjim naslovom je pozval naš list že pred tedni vse svoje prijatelje, da stopijo v vrste aktivnih bojnikov za skupne interese trgovstva. Mlačnost in indiferentnost je naš najhujši sovražnik, pa je zato živa potreba, da stopijo posamezniki na plan s svojimi zahtevami ter da jih skušajo uveljaviti v javnosti in pri oblasti. Premalo cenijo naši ljudje moč tiska in sodijo zato pesimistično tudi o rezultatih, katere si obetamo od akcij, ki jih je za uspeh vseh akcij in vsega našega delovanja usodno. Defetizem v naših vrstah je naš najhujši sovražnik. Vidimo, da skuša vsak stan uveljaviti svoje zahteve predvsem potom tiska in bilo bi odveč govoriti na tem mestu o vplivu in moči stanovskega glasila. Želimo le, da se o uspehu takih akcij prepričajo tudi oni, ki so vsled brezuspešnosti najrazličnejših pismenih in ustnih intervencij vseh vrst postali popolnoma apatični.

Na gornji naš poziv se je oglašil med drugimi tudi g. A. B. iz B., češ, da ne veruje na izboljšanje sedanjih, za trgovstvo neugodnih razmer, ker ima iz prakse že dovolj dokazov za

to, da je vsak apel, pa naj si bo potom dopisa organizacij ali potom tiska, brezuspešen. Mi smo popolnoma drugega naziranja in če bi se B. podrobneje zanimal za to, bi mu mogli dokazati, da se je v mnogih primerih, ko so bile številne najraznovrstnejše intervencije brezuspešne, prišlo do zaželjenega uspeha baš potom našega lista. Potrpežljivost je lepa lastnost, ki diči zlasti slovenskega trgovca, toda ni prav, če smo preveč potrpežljivi, ker s preveliko potrpežljivostjo škodujemo sebi in svojemu stanu. Če se v okoliščini pisca šušmari in so bile ovadbe na sreskega poglavarja brezuspešne, če so bile tudi brez uspeha ovadbe stražnika pri kontroli krošnjarijev, naj bi se nam sporočile vse pritožbe z navedbo konkretnih podatkov, da poskusimo, ali bo tudi naša akcija brezuspešna. Prepričani smo, da naš apel na velikega župana ne bo ostal brez posledic. Ako noče obrtna policija ščititi interesov legalne trgovine in davkoplačevalcev, mora ščititi vsaj zakone in poklicati vsakega kršitelja teh zakonov na odgovornost. To je naše mnenje in mislimo, da temu ne more nikdo ugovarjati!

PREKOP DONAVA—SOLUN.

Grki že dolgo časa pospešujejo projekt prekopa, ki naj veže Solun z Donavo. S tem načrtom so se pečali opetovano tudi že jugoslovanski strokovni in vladni krogi. Zadnja faza je ta, da upajo Grki sedaj na ameriško pomoč za financiranje tega precej dragega načrta. Prekop bi šel od Donave do Vardarja in dalje do Soluna, bi bil dolg 612 km in bi stal 186 milijonov dolarjev.

* * *

K DOGOVOROM V NEMŠKI TRGOVINI S ČEVLJI.

Velenakupovalni zvezi nemških trgovcev s čevlji je pristopilo več podeželnih tvrdk. Gre samo za velike tvrdke, od kojih ima vsaka letni obrat najmanj enega milijona mark. Promet vseh velenjenih tvrdk znaša na leto okoli 30 milijonov mark. Namen nove zveze je nakup usnja po najugodnejših pogojih ter določitev plačilnih in dobavnih pogojev. Posamezne tvrdke naj kupujejo slejko prej pri svojih dosedanjih dobaviteljih. Če pa ne bodo mogle doseči ugodnih plačilnih itd. pogojev, se bo nakup izvršil potom nove zveze. S to novo ureditvijo se bo doseglo najbrž tudi znižanje cen za čevlje, kar je v borbi z inozemsko konkurenco (Bata itd.) prav velike važnosti.

* * *

VISOKA INDUSTRIJSKA KONJUNKTURA V U. S. A.

Neugodne kreditne razmere v New Yorku, trajajoče že več mesecev, niso mogle doslej škodovati razvoju industrijske konjunktura v Zedinjenih državah. Ameriška avtomobilna ter železna in jeklena industrija izkazuje letos od meseca do meseca večje produkcijske številke. Naročila in eksport električne industrije so dosegle v prvem letošnjem četrtletju rekordno višino. Tudi druge industrijske panoge pošiljajo ugodna poročila. Najbolj očitno se zrcali ugodni konjunkturi razvoj v U. S. A. v ameriškem indeksu industrijske produkcije, pri čemer vzamemo za januar leta 1927 številko 100.

	1927	1928	1929
Januar	100	98	111
Februar	103	105	111
Marec	106	104	113
April	104	102	111

Poročila za prvo polovico maja nam pravijo, da traja ugodna konjunktura še naprej, in je dosegla industrijska produkcija v tem mesecu doslej najvišjo višino. Ne tako ugoden je pa konjunkturi izgled Zedinjenih držav, in so ameriški krogi v tem oziru prej pesimistični kot optimistični. Zlasti depirira dejstvo, da so razne gospodarske panoge utrpel v zadnjem času močno padanje cen. Iz padanja cen žita in bombaža sklepajo na neugoden razvoj nakupne moči poljedelstva. Bodrilna tudi nista nadprodukcija v petrolejski industriji in pa dejstvo, da doživlja industrija bakra sedaj neugodno plat svoje monopolistične politike glede cen.

PO SVETU.

Proti koruznim veham je iznašel neki ogrski inženjer plin, ki usmrti samo veha, ne da bi koruzi škodoval. Veliko nitrogena je v tem plinu. Gre sedaj za vprašanje, če bi se dali škropiti obsežni prostori iz aeroplanov, in bodo prve take poskuse delali v Debrecinu na Ogrskem.

Avstrijske zvezne železnice so imele lani 28.800.000 šilingov previška, kojega večino so pa morali rezervirati za investicijska dela in za obrestovanje.

Vesti o Citroënovi spojitvi z General Motors se trdovratno vzdržujejo. Citroënov zastopnik biva stalno v U. S. A.

Agence Havas, oficijozna francoska poročevalna agentura, ki ima faktični poročevalni monopol, je imela lani 21 milijonov frankov čistega dobička.

Z ameriškim bombažem je obdelanega letos več sveta kot lani. Cenitve kolebajo med 1-5 in 4-1 plusa.

Glede nadprodukcije v žitu se je sprožila misel, da bi to vprašanje vzel v pretres gospodarski odbor Zveze narodov.

Rusi so naročili v majniku v Češkoslovaški za več kot 800.000 dolarjev blaga.

Glede podaljšanja Mednarodnega jeklenega kartela vlada velik optimizem. Francozi pravijo, da je rezerviranost nemških zvez samo taktičen manever in da se ne skriva za njo nobena neupogljiva opozicijska volja.

V zadevi elektrifikacije Poljske namerava ustanoviti Harriman elektrifikacijsko banko, ki naj bi poleg drugega dajala posojila industrijskim podjetjem v svrhu vpeljave električne moči.

Nemška bombaževa industrija naznaja v tkalstvu stalno depresijo, a tudi predilstvo si v maju ni nič opomoglo. Tovarne imajo komaj za tretjino svoje produkcijske kapacitete naročil. Cene so še nadalje padle. Računajo z nadaljnjimi omejitvami; napovedana 40-odstotna obratna omejitev za 1. julij je v velikem obsegu že danes realizirana.

Rjavega premoga v Nemčiji so nakopali leta 1927 150-5 milj. ton, lani pa 166-2 milj. ton, torej lani za dobrih 10 odstotkov več.

Nemški kartel bakrenih cevi se je razšel; že prej določene cene pa ostanejo v veljavi še naprej.

Carino na pšenico so Rumuni dvignili od 6000 lejev pri vagonu na 16.000 lejev, so jo torej skoraj potrojili. Nova carina stopi takoj v veljavo.

Število brezposelnih v Nemčiji znaša okoli 800.000 oseb.

Boksitne delnice v Budimpešti so pred par dnevi padle na 150 pengö in je moral poseči vmes intervencijski sindikat. Leta 1927 so notirale te delnice še 500 pengö. Beremo, da špekulanti njih prodajo forsirajo. Podjetje samo se pa sicer normalno razvija, in bodo kupili Nemci letos isto množino kot lani.

Kartel cinka so v Parizu podaljšali za eno leto, do 1. junija 1930. Če doseže cena cinka 27 funtov ali več, se sme produkcija zvišati, a kvečjemu za 10 odstotkov nad povprečno produkcijo zadnjih treh mesecev. Če pa ostane produkcija pod 27 funti in če dosežejo zaloge v Evropi 30.000 ton, se produkcija zviša na višino zadnjih treh mesecev.

Državni davčni dohodki Nemčije v letu 1928 so znašali 902-4 milj. mark.

Španska deviza je bila v zadnjih dneh zopet predmet špekulacije in je precej kolebala.

Banca Chrissoveloni v Bukarešti je zvišala lani svojo delniško glavnicu na 350 milijonov lejev. Čeprav je bil dobiček skoraj isti kot leto prej (46 proti 48-29 milj. lejev), bodo izplačali vendarle samo 5-odstotno dividendo (prej 12), da odpišejo 25 milijonov kot rezervo za novo bančno posloplje.

Avstrijska bombaževa industrija bo izdelala pomožni program, kojega bistveni sestavni del bo zvišanje zaščitne carine.

Glede podaljšanja Mednarodnega jeklenega kartela bo stavila Nemčija predlog, naj se zaenkrat podaljša kartel le za kratko dobo; to zato, da se uredijo najprej razmere v nemški domači zvezi sami.

Največje svetovno podjetje strojilnih snovi v Londonu je prisiljeno, da ustavi delo. Zaenkrat je delo ustavljeno za tri mesece. To odredbo spravljajo v zvezo s konkurenco kemične produkcije strojilnih snovi.

Papirna industrija, pisarniške potrebščine, kartonaža: Slovenija, Bosna, Srbija, Banat, Hrvatska, Dalmacija.

Pohištvo: Slovenija, Slavonija, Srbija, Hrvatska, Dalmacija.

Ostala lesna industrija, posebno intarzije: Hrvatska, Bosna, Slovenija.

Konfekcija usnja: Slovenija.

Tekstilna industrija in konfekcija, vrvarski izdelki, perilo, kožuhovina: Cela Jugoslavija.

Ščetkarstvo, vezene, čipke: Cela Jugoslavija.

Zrcala, lončena roba: Slovenija, Slavonija, Banat, Hrvatska.

Galanterija, graverstvo, fina mehanika, fotografske potrebščine: Slovenija, Hrvatska, Slavonija, Dalmacija.

Kemična industrija: Slovenija, Slavonija, Hrvatska.

Industrija živil: Cela Jugoslavija.

Stavbarstvo: Cela Jugoslavija.

Radio-aparati, harmonike, glasovirji: Slavonija, Srbija, Hrvatska, Dalmacija, Primorje, Bosna.

Razno: Cela Jugoslavija.

Gibanje razstavljalcev od leta 1921 naprej je bilo sledeče:

Leta: 1921 1922 1923

Skupno število: 470 534 776

Domači: 441 384 585

Inozemci: 29 150 191

Leta: 1924 1925 1926

Skupno število: 726 623 646

Domači: 535 480 505

Inozemci: 191 143 141

Leta: 1927 1928 1929

Skupno število: 623 706 734

Domači: 500 534 519

Inozemci: 123 172 215

Obiskovalcev je bilo 105.000. Od teh je dopotovalo na podlagi sejmske legitimacije iz oddaljenejših krajev države oz. inozemstva, torej, kupcev 13.000 oseb in sicer: iz Slovenije in Prekmurja 29-5%, Hrvatske 14-3%, Slavonije 3-5%, Dalmacije 4-6%, Banata, Bačke 4-8%, Srema 1-1%, Vojvodine 6-9%, Bosne, Hercegovine, 7-3%, Srbije 17-4%, Macedonije 1-9%, Črne gore 0-9%; skupaj 92-2%, inozemcev 7-8%.

Inozemski posetniki so dospeli zlasti iz Avstrije, Češkoslovaške, Italije in Nemčije, pa tudi iz Bolgarije, Romunije, Francije, Anglije, Ogrske, Grške, Turčije, Japonske, Združenih držav ameriških in Brazilije.

Razstavljalci in obiskovalci so odhajali iz velesoja zadovoljni.

Kritika domačega in inozemskega časopisa, gospodarskih in javnih krogov je bila najboljša.

Jubilejni X. mednarodni vzorčni velesojem v Ljubljani se vrši leta 1930 prvi teden meseca junija.

Od 31. avgusta do 9. septembra 1929 pa se vrši IV. velesojmska prireditve »Ljubljana v jeseni«.

»Schulz Universal« tehtnica

pospeši delo v obratih, zato je danes povsod neobhodno potrebna. Zahtevajte brezobvezno ponudbo ali poset zastopnika. — Jugo-Schulz d. o. z., Ljubljana.

Samodelujoče gasilne naprave »Guwy«.

Z ozirom na naši zadnji dve poročili o teh gasilnih napravah bo naše čitatelje gotovo zanimalo nekaj podatkov o razširjenju teh naprav. Na trg so prišle o priliki dunajskega pomladanskega sejma leta 1927. Do tedaj so imele na Dunaju in Nižje Avstrijskem že precej odjemalcev. Izborne lastnosti teh naprav so napotile tuk. družbo »TELO-REKLAM«, da je prevzela generalno zastopstvo za Jugoslavijo. Vendar je bil posel zelo težek. Na tukajšnjem trgu je bilo dokaj manjvrednih in vsled tega cenjenih gasilnih aparatov, razventega so interesi izgubili vsled skušenj zapu-panje v take fabrikate. Smotrenemu delu, osebni propagandi, posebno pa gasilnim poskusom, ki so se vršili dozda v Ljubljani (štirje), v Trbovljah, Kamniku in St. Vidu nad Ljubljano, je pa pripisovati, da je bilo samo v Sloveniji dozda prodanih nad 300 gasilnih naprav »GUWY«. Istina je, da so imele prve naprave malenkostne hibe, ki pa so se vse odpravile, pri čemur je naravno, da odjemalci niso trpeli nobene škode, ker jamči tvornica skoz 10 let za dober material. Aparate so naročili v Sloveniji vsi večji industriji, tako Trboveljska premogokopna družba, razne ustanove, bolnice, tovarne, mestni magistrat v Ljubljani in Ptuj ter veliko lastnikov avtomobilov, ker preprečuje »GUWY«, nameščen pod motornim pokrovom, avtomobilne požare. Važno je, da v letošnji hudi zimi ni zamrznil niti eden v Sloveniji plasiranih »GUWYJEV«. Zastopstvo bo nadaljevalo s svojim propagandnim delom ter bo v najkrajšem času razširilo svoje poslovanje na Hrvaško in ostale pokrajine naše kraljevine.

Naravnost sijajen razmah ima zaznamovati »GUWY« v Češkoslovaški. Dasi je bilo tam zastopstvo aktivirano pozneje kot v Ljubljani, komaj pred 1 letom, je bilo v tem času prodanih nad 3000 aparatov, posameznim podjetjem po 150 komadov in več. Razna spričevala čeških pridobitnih krogov pričajo o izborosti teh izdelkov.

V Avstriji so razna podjetja izločila iz svojih obratov aparate drugih sistemov ter jih nadomestila z »GUWYJi«. Mestni magistrat dunajskega je vpeljal obligatorično opremo tankov s samodelujočimi

gasilnimi napravami, centralno obrtno nadzorništvo je pa opozorilo podrejene urade, da priporočajo »GUWYJE«.

Enaki vspehi so zaznamovani v Nemčiji in Rumuniji, kjer je v Sibinju veliki župan celo odredil, da morajo imeti avtobusi in avtotaksiji svoja vozila opremljena z »GUWYJi«.

Avstrijska industrija, Balkan itd.

Znani avstrijski narodni gospodar in finančnik dr. O. Deutsch piše: Industrijski in trgovski promet v Avstriji se je v zadnjem času nekoliko zboljšal. Vsled nazadovanja nemške konjunktore je industrija sicer izgubila večino nemških naročil, a odprle so se nove eksportne možnosti ne samo v Vzhodno Evropo, temveč tudi v prekomorske dežele. Tako se je velikim električnim družbam posrečilo, da so dobile nekaj izdatnih naročil za Brazilijo; dunajske stavbne tvrdke so zaposlene pri novih cestnih in pristaniščnih gradbah na Grškem; za dobave v Rusijo pridejo sedaj v večji meri v poštev električni in drugi stroji ter tovarniške opreme; dalje si je osvojila avstrijska industrija del poljskega trga in so se v zadnjem času nudile večje eksportne možnosti tudi v Rumunijo in Bolgarijo. Le tako si moremo razlagati, da avstrijska kovinska industrija letos kljub zgube nemških naročil ni slabše zaposlena kot je bila lani. Pač pa so plačilni pogoji postali bistveno neugodnejši, ker zahtevajo vzhodni trgi in tudi Južna Amerika daljše kredite; zato je industrija prisiljena, da uporablja v močnejši izmeri bančne kredite.

Po dolgem času nastopa pa tudi Avstrija sama kot nakupovalka, ne pa da bi bila prodaja tako ugodna kot je bila v preteklem letu. Konfekcijska industrija je mogla v zadnjih mesecih vsled zvišane potrebe domačih konsumentov prav dobro delati. Tu je zaposlenost sedaj takšna, da kvalificiranih delavcev sploh ni mogoče več dobiti in da je prvič po končani vojski ponudba delo išočih nezadostna v primeri s povpraševanjem po delu. Tudi v kovinski industriji se javlja v zadnjem času pomanjkanje kvalificiranih delavcev.

Nekaj stotin kovinskih delavcev je bilo odšlo v Francijo in hočejo sedaj to odhajanje ustaviti, da ne zgubijo potrebnih rezerv za lastno avstrijsko industrijo.

Celo industrija čevljev, ki se nahaja v Avstriji že več mesecev v težki krizi, je mogla v zadnjih tednih prodajo nekoliko zboljšati. A v dvigajoči se izmeri se kaže — prav tako kakor v Nemčiji — konkurenca Bate, kojega čevlji se kljub visoki carini v Avstriji bistveno ceneje prodajajo kot avstrijsko kvalitetno blago. Zato se kaže v avstrijski čevljarski industriji stremenje po novem zvišanju carinske zaščite za čevlje, in se zdi, da bo to stremenje tudi upoštevano. Brezposelnost trajno pada, kakor to v »Po svetu« stalno poročamo.

Ljubljanska borza.

Tečaj 10. junija 1929.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.855
Berlin 1 M.	13.5625	13.5925
Bruselj 1 belga	—	7.9096
Budimpešta 1 pengő	—	9.9271
Cunih 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šilling	7.985	8.015
London 1 funt	275.71	276.51
Newyork 1 dolar	—	56.83
Paris 100 fr.	—	222.58
Praga 100 kron	168.15	168.95
Trst 100 lir	296.75	298.75

Vrednote: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje, denar 158 Din; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, denar 123 dinarjev; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, denar 850 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Združ. papirnice Vevče, Gorice in Medvode d. d., Ljublj., den. 118; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana, denar 50; »Seširc, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, denar 105 Din; Tvarnica za dušik d. d., Ruše, denar 275, blago 285 Din.

Les: Smreka—jelka: Hlodi I., II., monte 260—300 Din; brzojavni drogovi 250—280 dinarjev; bordonali merkantilni 350 do 400 Din; trami merkantilni 290—310; škorete, konične, od 16 cm naprej 630—660 Din; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 680 do 720 Din; škorete, podmerne, od 15 cm 520 do 570 Din; deske—plohi, kon., od 16 cm naprej 550—600 Din; deske—plohi, par., od 16 cm naprej 600—650. — Bukev: Deske—plohi, naravni, neobrobjeni 490—510; deske—plohi, naravni, oštroobiti 750—1000 Din; deske—plohi, parjeni, neobrobjeni 650—850; deske—plohi, parjeni, oštroobiti, 950—1250, dinarjev, testoni 450—500; tavolete 1175 do 1250 Din. — Hrast: Hlodi I., II. 450 do 700 Din; bordonali 1400—1600 Din; deske—

plohi, neobrobjeni, boules 1300—1600 Din; deske—plohi, neobrobjeni merkantilni 900 do 1000 Din; deske—plohi, oštroobiti (podnice) 1250—1400 Din; frizi 1100—1250 Din. — Drva: bukova 20—23 Din; hrastova 19—21 dinarjev. — Železniški pragozi: 260 m, 14 × 24, hrastovi 50—58 Din. — Ogļje: bukovko za 100 kg 90—95 Din.

Eksekutivni nakup: 15 vagonov (150.000 kilogramov) la bukovih cepanic z do 10% okroglice, 23 Din; — 1 vagon (10.000 kg) bukovih okroglice, dobava promptna, cena feo vagon, pariteta St. Vid pri Stični, plačljivo proti računu in duplikatu tovarnega lista, 20 Din.

Zito: Pšenica: bačka: 80 kg, 20% primesi, prompt. dob., mlev. voz., sl. post., plačilo v 30 dneh, 262.50—265; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska voz., slov. postaja, dobava v juniju, plačilo v 30 dneh, 270— Din do 272.50 Din. — Koruza: »la plata«: dobava promptna, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 312.50—315; »la plata«: dobava junija, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 307.50—310; »la plata«: dobava julij, avgust in september, zacarinjeno, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, 302.50 do 305 Din; bačka: suha, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 265— dinarjev do 267.50 dinarjev. — Ječmen: baranjski, pivovarski, 68/69 kg, 312.50—315; bački, ozimni, 67/68 kg, 290—292.50 Din. — Oves: bački, slovenska post., navadna vozina, 292.50—295. — Moka: pšenična Og: feo Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačljivo po prejemu blaga, 390—395 Din.

Tendence: les: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena.

Zaključki: les: 94 vagonov; deželni pridelki: — vagonov; drugo: — vagonov.

»Sava« splošna zavarovalna delniška družba v Zagrebu

je imela 31. maja t. l. redno glavno skupščino za preteklo leto.

Iz izveštja ravnateljstva in zaključnih računov izhaja, da je družba zaključila poslovanje z dobičkom 2 milijonov 17.734.59 Din ter bo to leto, kakor doslej, redno plačala 10% dividendo. Poleg tega družba osloboduje svoje delničarje za 20%, t. j. za Din 2.000.000— od obveze za doplačilo delniške glavnice, to je, povišuje iz lastnih sredstev vplačano delniško glavnico od Din 4.000.000— na 6 milijonov dinarjev.

Družbo opravljajo gg. Antić Makso, Berković Nikola, Bulli Benzon, Crnadak Milivoj, Dungijski Gedeon, dr. Ehrentheil Emanuel, v. Fischel Walter dr., Karamata Stevan, Kolin Mihajlo dr., Latković Franjo, Morpurgo Edgardo, Rajčević Stevan, Savić Sava W., Šumanović Svetislav dr. in Velisavljević Gjorgje.

Motvoz Grosuplje

domači slovenski izdelek Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Svoji k svojim! GROSUPLJE pri LJUBLJANI

Ing. I. D.:

Smernice ukoriščanja vodnih sil.

(Nadaljevanje.)

Zakonodaja je prepuščena posameznim zveznim državam, skupne so pa sledeče osnovne smernice:

Za izgradnjo vodnih sil na javnih vodotokih je potrebno dovoljenje od strani države. To dovoljenje je časovno omejeno. Po 50 do 70 letih preidejo vse vodosilne naprave brez odškodnine v javno imovino. Načrte izgradnje pregleda in potrdi državna kontrolna oblast. Izgraditev samo kontrolira država.

Privatnemu izgraditelju vodosilne naprave se nudi ugodnost pravice do razlastitve za njega potrebnega zemljišča, če služi naprava cela ali pa samo deloma javnim interesom. Nameravana izgradnja se mora prilagoditi celokupnemu, za ta vodni tok projektiranemu ukoriščevalnemu načrtu.

Ker je izgradnja vodnih sil ukoriščanje javnega dobra in ker je njih izgraditev naprava, ki ima zelo majhno možnost poznejše preureditve ter ima vsled tega pomen trajne vrednosti, se mora vodna sila dosledno izgraditi. Ker lahko preživi vodna naprava namen in smoter, za katerega je bila izgrajena, se temu prvemu smotru izgradnja ne sme prilagoditi — odnosno se pri izgraditvi ne sme žrtvovati načela najboljši izgradnje.

Vodne sile različnih značajev, na primer one z akumulacijsko možnostjo in

one brez te lastnosti, vodne sile z letno veliko vodo in one s zimsko, se naj v svrhu medsebojne podpore, izravnave obtežbe in povečanja obratosilnosti prirede in skupno ukorišči.

Stremenje za najcenejšo izgraditvijo se ne sme izvršiti na račun javne sigurnosti ali obratosilnosti naprave. Jezovi, nasipi, kanali in zgradbe se naj izvrše najskrbneje z vso natančnostjo. Odvajanje vode okoli naprave v slučaju obratnih motenj se naj izvrši potom raztežitve vode. V slučaju pomanjkanja izkustev o učinkovanju važnih delov vodosilne naprave je oblike in dimenzije takih delov preje moderno preizkusiti v laboratorijih tehniških visokih šol.

Z vsemi razpoložljivimi sredstvi je prepričati možnost oškodovanja kmetijskih plovnih in ribiških interesov. Talne in podtalne razmere se vsled zgradbe vodosilne naprave ne smejo poslabšati.

Ako naj se kanal vodosilne naprave zveže z obstoječim ali pa šele projektiranim plovnim vodotokom, potem naj se pri izgradnji ozira na možnost plovbe. Z izbero primerne višinske razlike se naj ustali vodno brzino na plovbi odgovarjajočo hitrost, temu primerno naj se tudi dimenzirajo mostovi in profil kanala. V slučaju, da se v svrhu plovbe izgradi poseben kanal, mora pa obiti padec naprave.

One vodosilne naprave, ki ukoriščajo energijo v polni meri dnevno samo omejen čas, naj preostalo vodo akumulirajo. Višek vodne množine naj se potom se-

salk dvigne v visokoležeče zbiralnike, da se jo potem ukorišči v svrhu kritja konice. Ako sodelujeta niskotlačna naprava brez možnosti akumulacije in visokotlačna z akumulacijo, potem naj višek energije naprave sesa in akumulira vodo druge naprave.

Načela najboljši izgraditve so pa sledeča:

Ukoriščevalni načrt vodotoka naj razdeli cel obstoječ padec v posamezne proge, kjer se naj ti delni padci dosledno ukorišči. Pri tem je upoštevati že obstoječe naprave, posebne krajevne razmere kakor ustja dotokov, lego izgradilnih možnosti posameznih prog itd.

Izgraditev padca ene proge naj se izvrši v čim manj delnih padcih. Obrat zaporednih naprav ene proge naj se centralizira.

Nerednost dovajanja vodnih množin v različnih letnih dobah se naj izravna v največji možni meri potom izgraditve naravnih ali pa zgraditve umetnih vodnih zbiralnikov. Da se pa ti zbiralniki ne napolnijo z kamenjem in blatom, naj se jih zgradi ločeno od vodotoka. Dvajanje blata in proda naj se pa prepreči potom ugraditve lovilnih, čistilnih in odvodnih naprav v dotočnih kanalih.

Pri kritju konice enega dne iz enega zbiralnika naj se odvedena vodna množina pri dotoku v reko izravna potom dotoka gornje vode v drugi zbiralnik. Samo na ta način se da doseči enakomernost odtoka spodnje vode. Kot manjši zbiralniki se lahko izgrade tudi kanali nad napravo potom primerne viši-

ne sten in odgovarjajoče višine pretočnih robov zajezičnih naprav. Stene takih kanalov pa morajo biti jače dimenzionirane, da v času konice vzdrže večje vodne hitrosti in pritisk.

Obstoječ surov padec naj se spremeni v koristnega potom uporabe najnovejših pridobitev tehnike in na najekonomičnejši način.

Generalni načrt ukoriščanja sil enega vodotoka mora vsebovati tudi najboljše možne in dosledne akumulacije. Samo potom sistematične izgradnje in smotrenega sodelovanja posameznih naprav se doseže najugodnejše energijsko gospodarstvo. Interesi posameznih obratov se morajo podrediti in prilagoditi skupnemu načrtu ukoriščanja.

Z ozirom na med letom se menjajočo vodno množino se naj kanali in stroji dimenzionirajo za največje možno koristno vodno množino.

Ugodna gospodarska struktura Nemčije ima za posledico, da je ukoriščanje vodnih sil zelo rentabilen posel. Silno razvita obrt in industrija ter visoko civilizirano prebivalstvo je še z nekaterimi drugimi okolščinami, ki jih je povzročila inflacija, dovoljna garancija za uspeh. Finančna pomoč države obstoji v njeni soudeležbi, v davčnih olajšavah, večkrat celo subvencijah v nekaterih neugodnih slučajih, ki so v veliko javno korist. Tudi so vse vodne naprave zakonito pripoznane kot kulturne ustanove z posledico mnogobrojnih drugih olajšavah.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Trgovina.

Konkurz v Avstriji je bilo v maju 72, sodnih poravnalnih postopanj pa 206.

Srednjeevropske borze, efektne in blagovne, se bodo sestale na zborovanju 18. t. m. na Dunaju.

Na trgu konoplje v Vojvodini je po večtedenskem miru nastopilo precejšnje življenje.

Cena kave je v zadnjem času poskočila, tako v Rio kot v Santos.

Insolventna budimpeška banka Simon Krausz je ponudila 40-odstotno poravnavo. Videti je, da bo predlog vsestranko sprejet in da splošna likvidacija nato ne bo delala nobenih težkoč.

V Essenu je zboroval kongres trgovcev s kolonialnim blagom in z živili.

Industrija.

Spremembe v ruskem trgovskem prometu. Trgovina med Rusijo in Nemčijo se spreminja zelo v prilog Rusije. V prvem in drugem četrtletju tekočega kupčijskega leta 1928/29 (oktobra 1928 do 31. marca 1929) so naročili Rusi v Nemčiji za 79 milijonov rubljev blaga proti 113,5 milijonom v isti dobi prejšnjega leta. V istih dveh četrtletjih so prodali Rusi v Nemčijo za 165,4 milijone rubljev blaga ali ca 45% več kot v istih mesecih prejšnjega leta; zaključki polletja oktobra 1928—marec 1929 dosegajo že 76 odstotkov vse vrednosti gospodarskega leta 1927/28. Istočasno nazadovanje ruskim naročil, ki smo je zgoraj omenili, odgovarja 30 odstotkom. Torej je sprememba v medsebojnem razmerju prav velika.

Manjše ogrske tekstilne tovarne se pogajajo o koncentraciji. Obrati, ki so zašli v zadnjem času v težkoče, iščejo pomoči pri kreditorjih in pri ogrskih bankah. Zdi se, da bodo koncentracijska pogajanja imela uspeh.

Dogovor med Rusijo in Fordom. Sovjetska zveza in Ford sta sklenila dogovor, v kojem se Rusija zaveže, da bo v teku štirih let kupila za 30 milijonov dolarjev Fordovih izdelkov. Pogodba predvideva na isti način kot pogodba z General Electric najdalekosežnejšo podporo in tehniško svetovanje pri gradbi avtomobilnih tovarn v Rusiji od strani Forda. V Nižnem Novgorodu bo zgradil Ford tovarno, koje letna produkcija bo znašala 100.000 avtomobilov. Direktna prodaja avtomobilov v Rusijo se ne spleča, ker zahtevajo tamošnje ceste čisto drug tip avtomobila kot je sicer običajen. Amerika se bo zasidrala v Rusiji preko Evrope, ki samo čaka.

O KONJUNKTURI V NEMČIJI.

Dresdenska banka piše v svojem zadnjem poročilu: Razvoj zadnjih tednov nam pravi, da se je konjunktura močno približala svoji najnižji točki. Nadaljno padanje konjunktura se ne da ugotoviti, le položaj tekstilne industrije se deloma še nadalje slabša. Kovinska produkcija se je posebno močno dvignila. Produkcija premoga se je držala naprej na doseženi višini. Razvoj zunanje trgovine odgovarja označenemu položaju. Uvoz je močno napredoval, zlasti v surovinah in polfabrikatih, dnevno povprečno v aprilu za 23% več kot v marcu. Dosegel je sploh še nedosežen rekord. Tudi izvoz je dosegel rekord, zlasti vsled težavnih domačih prodajnih razmer, ki silijo k pospeševanju eksporta. Brezposelnost je v aprilu zelo padla in se je padec v maju nadaljeval.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Obče odeljenje Direkcije državnih rudnikov v Ljubljani sprejema do 15. junija t. l. ponudbe glede dobave ene železno belo emailirane omare za instrumente in ene železne belo emailirane preiskovalne klopi. (Pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.) Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 20. junija t. l. ponudbe glede dobave gumijevih plošč. — Direkcija državne železarne Vares-Majdan sprejema do 26. junija t. l. ponudbe glede dobave 4000 kilogramov masti, 2000 kg olja in 5 vagonov moke. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 27. junija t. l. ponudbe glede dobave 740 komadov raznih žarnic in gum za avtomobile. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 27. junija t. l. se bo vršila pri Ministrstvu vojske in mornarice, ekonomsko odeljenje v Beogradu, ofertalna licitacija glede dobave 1.200.000 kg ovsa. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem odeljenju.) — Dne 19. junija t. l. se bo vršila pri Komandi Otočškega vojnega okruha v Otočacu licitacija glede dnevne dobave mesa za čas od 1. julija 1929 do 31. marca 1930. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni komandi.)

Dobave. Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. junija t. l. ponudbe glede dobave 5000 izvodov tiskovin, 2000 kg rostinita, 2300 kg svinčenega minija, 1650 kg firneža, 50 kg parketne paste, 50 kg pisalne krede, 10 komadov omel za prah in

20 komadov krtač za parkete. — Mašinsko odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. junija t. l. ponudbe glede dobave 1 marmornate plošče, varoval, avtomatičnih stikal, cevnih žic, lesnih vijakov, cevi, izolatorjev, armatur, kabljev, jeklene žične vrvi, jeklenih čepov itd.; do 18. junija t. l. pa glede dobave lesa. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 10. junija t. l. ponudbe glede dobave pločevine; do 17. junija t. l. pa glede dobave valjnih strojev. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 14. julija t. l. se bo vršila pri Dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani ofertalna licitacija glede dnevne dobave mesa, mleka in kruha. (Pogoji so na vpogled v pisarni omenjene bolnice.) — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije glede dobave mesa: Dne 17. junija t. l. pri Komandi vojnega okruha v Karlovcu in pri Komandi mesta v Čakovcu; dne 19. junija t. l. pa pri Komandi vojnega okruha v Varaždinu, pri Komandi mesta v Sušaku in pri Komandi mesta v Marški Soboti. (Pogoji so na vpogled pri posameznih komandah.)

TRŽNA POROČILA.

TRŽNE CENE V CELJU, DNE 1. JUNIJA 1929.

Govedina: v mesnicah I. vrste 18 do 20, II. vrste 16—18; na trgu I. vrste 18 do 20, II. vrste 16—18, III. vrste, kravje 9, 1 kg vampov 9, pljuč 9, jeter 12, ledvic 17, loja 10 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. vrste 18—20, II. vrste 18, jeter 18, pljuč 16 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. vrste 23—28, II. vrste 23, III. vrste 22, pljuč 10, jeter 20, glave 13, slanina I. vrste 30, II. vrste 28, na debelo 28, suhe slanina 30, masti 33, šunke 28, prekajenega mesa I. vrste 28, II. vrste 27, prekajenih parkljev 8, prekajene glave 13, jezika 30 Din.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa 6 Din.

Klobase: 1 kg krakovskih 30, debrecinskih 40, hrenovk 30, safalad 30, posebnih 30, tlačenk 20, polsubih kranjskih 35, suhih kranjskih 50, braunšviških 20, salami 90 Din.

Perutnina: 1 piščanec majhen 20, večji 25, kokoš 35—40, petelin 35—40, raca 40, gos 80, puran 140, domači zajec, manjši 15, večji 25 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2:50—3; kisle smetane 16, 1 kg surovega masla 40, čajnega 60, masla 36, bohinskega sira 28—36, trapistovskega sira 28—35, ementalkega sira 60, sirčka 14, eno jajce 1:25 Din.

Pijača: 1 liter starega vina 20, novega vina 14—16, piva 10, žganja 40—50 Din.

Kruh: 1 kg belega kruha 5, 1 štruca v teži 100 dkg 5, 1 štruca v teži 50 dkg 2:50, 1 kg črnega kruha 4:50, 1 štruca v teži 110 dkg 5, 1 štruca v teži 55 dkg 2:50, žemlja v teži 12 dkg 1, žemlja v teži 6 dkg 0:50, 1 kg polbelega kruha 4:80, 1 štruca polbelega kruha v teži 104 dkg 5, 1 štruca v teži 52 dkg 2:50 dinarjev.

Sadje: 1 kg orehov 10, luščenih 36, črešenj 12, suhih češpelj 6:80—11, suhih hrušk 8 Din.

Specerijsko blago: 1 kg Portoriko 72, Santos 56, Rio 44, pražene kave I. vrste 84, II. vrste 60, III. 52, čaja 60—140, belega sladkorja, kristal 13, sladkorja v kockah 15, medu 26, kavne primesi 20, riža I. vrste 12:50, II. vrste 8, III. vrste 5, liter namiznega olja 20, olivnega olja 40, bučnega olja 25, vinskega kisa 3:50, navadnega kisa 2, petroleja 7:50, špirta denar 10, 1 kg soli 2:75, celega popra 76, mletega popra 78, paprike 56, sladke paprike 58, testenin I. vrste 11, II. vrste 10, mila 16, karbida 7, sveč 18, kvasa 32, marmelade 24—36 Din.

Mlevski izdelki: 1 kg moke št. >00< 4, št. >0< 4, št. >2< 3:85, št. >4< 3:70, št. >5< 3:45, št. >6< 3:20, št. >7< 2:60, ržene enolne moke 3:80, pšeničnega zdroba 4:40, koruznega zdroba 4:20, pšeničnih otrobov 2:20, koruzne moke 3:40, ajdove moke 5:50, kaše 4:70, ješprenja 4:80, ovsenega riža 7 Din.

Žito: q pšenice 250, rži 250, ječmena 290, ovsa 280, prosa 260, koruze 295, ajde 280, fižola 700—800, graha 1600, leče 1700 Din.

Kurivo: q premoga, črni trboveljski 42—44, zabukovski 44—48, rjavi 20—25, m³ trdih drv 120, 100 kg trdih drv 36, m³ mehkih drv 100, 100 kg mehkih drv 28 Din.

Krma: q sladkega sena 170, polsladkega sena 160, kislega sena 150, slame 70, prešana stane 8 Din več.

Zelenjava in gobe: 1 kg glavnote solate, italijanske 10, štruncata, domača, 1 komad 0:50—1, 1 krožnik zgodne drobne solate 1, 1 kg špargljev 26, 1 komad kolerabe 1, 1 krožnik špinache 1:50, 1 komad kumar 4, 1 kg graha v stročju, italijanskega 12, čebule 5, česna 12, krompirja 2—2:50, 1 krožnik jurčkov 10.

Kvalitativno najboljše
nogavice volnene in flor, rokavice, triko perilo,
vestje, puloverje, žepne robce, naramnice, kravate,
ovratnike, srajce, razne čipke in vezanine, kompletne
potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike
edino le pri

JOS. PETELINC, Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko! Telefon 2913. Na malo!

KASTELIC IN DRUG
TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO
LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 6

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO
Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani in Sladkogorske tovarne papirja in lepenke d. z o. z., Sladki vrh

R. RANZINGER - LJUBLJANA
Telefon 2000 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2000
Spedijsko podjetje, skladišče, carinsko posredništvo, prevažanje pohištva

Veletrgovina
kolonialne in
specerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA sveže
pražene kave,
mletih dišav in
rudninske vode.

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte ceno!

L. M. ECKER
sinova
Stavbinska, galanterijska in
ornamentska

kleparnica.

Oblastveno dovoljeno podjetje
za izvrševanje vodovodnih del
in centralnih kurjav.
Ljubljana, Slomškova ul. 4
Telefon 2933 int.

Parketne deščice **Bakula**
Trstje za strop (leseno pletivo)
za strop in stene

Strešno lepenko
in lesni cement

Jos. R. Puch, Ljubljana
Graška ulica 22 - Telefon int. 2513

KUVERTA

Tvornica kuvert in
konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot št. 1
- DRUŽBA Z O. Z. - Karlovska cesta št. 2

Račune, memorandum, cenike,
naročilnice v blokih s poljubnim
številom listov, kuverte, etikete in
vse druge komercialne tiskovine
dobavlja hitro po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23

TELEFON 2552 -- Za večja naročila zahtevajte proračune!

Trgovci, oglašajte v »Trgovskem listu«!